

**Results of the three rounds of the Finnish Prostate Cancer Screening Trial
– the incidence of advanced cancer is decreased by screening**

Tuomas P Kilpeläinen^{1,2}, Anssi Auvinen², Liisa Määttä³, Paula Kujala⁴, Mirja Ruutu⁵,
Ulf-Håkan Stenman⁶, Teuvo LJ Tammela¹

Int J Cancer, julkaistu verkossa 5.4.2010

Seulonta vähentää pitkälle edenneen eturauhassyövän ilmaantuvuutta

Eturauhassyövän seulonta vähentää pitkälle edenneiden syöpien määrää ja siten myös kuolleisuutta. Seulonnalla näyttäisi kuitenkin löytyvän tarpeettoman paljon pieniä ja solutyypiltään pitkälle erilaistuneita kasvaimia.

Seerumin prostataspesifisen antigeenin (PSA) avulla voidaan seuloa eturauhassyöpää oireettomilta miehiltä. Aiemmin seulonnan on todettu vähentävän kuolleisuutta eturauhassyöpään noin 20 %. Seulonta on kuitenkin kiistanalaista, koska sen avulla löydetään paljon paikallisia, hitaasti kasvavia, solutyypiltään pitkälle erilaistuneita kasvaimia, joiden ennuste olisi hyvä ilman hoitoakin.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa seulonnan vaikutusta eturauhassyövän ilmaantuvuuteen. Tutkimus oli osa laajaa yhteiseurooppalaista ERSPC-tutkimusta. Siinä satunnaistettiin seulonta- ja verrokkiryhmään Suomessa yhteensä noin 80 000 miestä vuosien 1996–1999 aikana. Seurannan alussa miehet olivat 55–67-vuotiaita, ja keskimääräinen seuranta-aika oli yli yhdeksän vuotta. Seulontaryhmäläiset kutsuttiin PSA-näytteen

ottoon kolme kertaa neljän vuoden välein, ja jos miesten PSA-arvo ylitti 4 µg/l, heidän eturauhaskudoksestaan otettiin näyte.

Seulontaryhmässä eturauhassyövän kokonaisilmaantuvuus osoittautui 50 % suuremmaksi kuin verrokkiryhmässä. Ero johtui suurimmaksi osaksi paikallisista ja solutyypiltään pitkälle erilaistuneista kasvaimista. Levinnyttä eturauhassyöpää esiintyi seulontaryhmässä neljänneksen vähemmän kuin verrokkiryhmässä.

Tulosten mukaan eturauhassyövän seulonta vähentää levinneen syövän ilmaantuvuutta mutta haittapuolena on paikallisten, hitaasti kasvavien eturauhassyöpien ylidiaagnostiikka. Ylidiaagnostiikalla tarkoitetaan sellaisten syöpien löytämistä, joita ei havaittaisi ilman interventioita potilaiden elinaikana ja jotka eivät aiheuttaisi oireita eivätkä vaikuttaisi elinaikaan. Eturauhassyövän ylidiaagnosoiminen aiheuttaa potilaille psyykkistä stressiä ja on taloudellisesti kuormittavaa.

Vaikka nyt saadut tulokset osoittavat seulonnan vähentävän levinneen eturauhassyövän ilmaantuvuutta ja johtavan näin kuolleisuuden vähenemiseen, tarvitaan jatkotutkimuksia kartoittamaan seulonnan haittoja, kustannusvaikuttavuutta ja elämänlaatuun vaikuttavia tekijöitä ennen kuin suosituksia eturauhassyövän seulonnasta voidaan tehdä. ■

¹Tampereen yliopiston lääketieteen laitos ja TAYS:n urologian klinikka; ²Tampereen yliopiston terveystieteen laitos; ³Suomen Syöpärekisteri, Helsinki; ⁴TAYS:n patologian klinikka; ⁵HYKS:n urologian klinikka; ⁶HUS, kliinisen kemian yksikkö